

21994A1223(03)

L 336/20

SLUŽBENI LIST EUROPSKIH ZAJEDNICA

23.12.1994.

OPĆI SPORAZUM O CARINAMA I TRGOVINI 1994.

1. Opći sporazum o carinama i trgovini 1994. („GATT 1994.”) sastoji se od sljedećeg:
 - (a) Odredbi iz Općeg sporazuma o carinama i trgovini od 30. listopada 1947., priloženih Završnom dokumentu koji je prihvaćen po završetku drugog zasjedanja Pripremnog odbora Konferencije Ujedinjenih naroda o trgovini i zapošljavanju (s izuzetkom Protokola o privremenoj primjeni), i njihovih ispravaka, dodataka i promjena u okviru pravnih instrumenata koji su stupili na snagu prije datuma stupanja na snagu Sporazuma o WTO-u;
 - (b) Odredbi pravnih instrumenata iznijetih u donjem tekstu koje su stupile na snagu u okviru GATT-a 1947. prije datuma stupanja na snagu Sporazuma o WTO-u, i to:
 - i. Protokola i potvrda u vezi s carinskim koncesijama;
 - ii. Protokola o pristupu (s izuzetkom odredbi (a) koje se odnose na privremenu primjenu i prestanak privremene primjene i (b) pod uvjetom da se dio II. GATT-a 1947. privremeno primjenjuje do najveće mjere koja ne dovodi do nesklada sa zakonskim propisima postojećim na dan stupanja na snagu istog Protokola);
 - iii. Odluka o izuzeću dopuštenom prema članku XXV. GATT-a 1947., koje su na snazi na dan stupanja na snagu Sporazuma o WTO-u ⁽¹⁾;
 - iv. Ostalih odluka ugovornih strana GATT-a 1947.;
 - (c) Dogovora iznijetim kako slijedi:
 - i. Dogovor o tumačenju članka II.1.(b) Općeg sporazuma o carinama i trgovini 1994.;
 - ii. Dogovor o tumačenju članka XVII. Općeg sporazuma o carinama i trgovini 1994.;
 - iii. Dogovor o tumačenju odredbi o bilanci plaćanja Općeg sporazuma o carinama i trgovini 1994.;
 - iv. Dogovor o tumačenju članka XXIV. Općeg sporazuma o carinama i trgovini 1994.;
 - v. Dogovor o tumačenju izuzeća od obveza iz Općeg sporazuma o carinama i trgovini 1994.;
 - vi. Dogovor o tumačenju članka XXVIII. Općeg sporazuma o carinama i trgovini 1994.; i
 - (d) Protokola iz Marakeša GATT-a 1994.
2. Objašnjenja
 - (a) Smatra se da izraz „stranke” u odredbama GATT 1994. znači „članice”. Smatra se da izraz „manje razvijene stranke” i „razvijene stranke” znači „članica zemlja u razvoju” i „članica razvijena zemlja”. Izraz „izvršni tajnik” podrazumijeva značenje „glavni direktor WTO-a”.
 - (b) Smatra se da se spominjanje zajedničkog djelovanja stranaka u člancima XV:1., XV:2., XV:8., XXXVIII. i u bilješkama uz članak XII. i XVIII.; i u odredbama o posebnim sporazumima o razmjeni u člancima XV:2., XV:3., XV:6., XV:7. i XV:9. GATT-a 1994. odnosi na WTO. Ostale zadaće koje su prema odredbama GATT-a 1994. dodijeljene strankama zajedničkog djelovanja prenose se na Ministarsku konferenciju.
 - (c) i. Smatra se da je tekst GATT-a 1994. izvorni na engleskom, francuskom i španjolskom.
 - ii. Tekst GATT-a na francuskom jeziku podliježe ispravicima izraza prema Prilogu A dokumentu MTN.TNC/41.

⁽¹⁾ Izuzeća koja su predmet ove odredbe navedena su u bilješci 7. na stranicama 11. i 12. u odjeljku II. dokumenta MTN/FA od 15. prosinca 1993., i u MTN/FA/Corr. 6 od 21. ožujka 1994. Ministarska konferencija na prvoj sjednici uspostavlja revidiranu listu izuzeća koja su predmet ove odredbe, na koju se dodaju sva izuzeća odobrena na temelju GATT-a 1947 nakon 15. prosinca 1993. i prije dana stupanja na snagu Sporazuma o WTO-u, te brišu izuzeća koja će do tada prestati vrijediti.

- iii. Smatra se da je izvorni tekst GATT-a 1994. na španjolskom jeziku tekst u Knjizi IV. iz niza osnovnih instrumenata i izabranih dokumenata, uz ispravke uvjeta naznačenih u Prilogu B dokumenta MTN. TNC/41.
3. (a) Odredbe iz dijela II. GATT-a 1994. ne primjenjuju se na mjere koje je članica donijela u okviru posebnog obveznog zakonodavstva koje je za članicu stupilo na snagu prije nego je postala ugovorna stranka GATT-a 1947., a kojima se zabranjuje korištenje, prodaja ili zakup u inozemstvu građenih ili rekonstruiranih plovila u komercijalne svrhe između mjesta u nacionalnim vodama ili u vodama isključivog gospodarskog pojasa. Ovo se izuzeće odnosi na (a) nastavak ili hitno obnavljanje neusklađenih odredbi takvog zakonodavstva; i na (b) izmjene neusklađenih odredbi takvog zakonodavstva do mjere u kojoj izmjena ne umanjuje usklađenost odredbe s II. dijelom GATT-a 1947. Ovo se izuzeće odnosi samo na mjere poduzete u okviru gore opisanog zakonodavstva notificiranog, i navedenog prije datuma stupanja na snagu Sporazuma o WTO-u. Kad se isto zakonodavstvo naknadno mijenja tako da umanjuje usklađenost s II. dijelom GATT-a 1994., neće se više smatrati obuhvaćenim ovim stavkom.
- (b) Ministarska konferencija razmatra ovo izuzeće najkasnije pet godina nakon stupanja na snagu Sporazuma o WTO-u, a nakon toga svake dvije godine sve dok je izuzeće na snazi s ciljem da utvrdi postoje li još uvjeti koji su nalagali uvođenje izuzeća.
- (c) Članica, čije su mjere obuhvaćene gore navedenim izuzećem, godišnje podnosi detaljno statističko izvješće koje sadrži petogodišnji promjenjivi prosjek stvarnih i očekivanih isporuka navedenih plovila kao i dodatne podatke o upotrebi, prodaji, zakupu ili popravku vozila obuhvaćenih ovim izuzećem.
- (d) U slučaju kad članica smatra da izuzeće djeluje na način da opravdava uvođenje uzajamnih i odgovarajućih ograničenja upotrebe, prodaje, zakupa ili popravka plovila izgrađenih na području druge članice, koja traži izuzeće, prva članica može uvesti ista ograničenja pod uvjetom da o tome prethodno obavijesti Ministarsku konferenciju.
- (e) Ovo izuzeće ne utječe na pojedina rješenja koja se tiču određenih aspekata zakonodavstva obuhvaćenih ovim izuzećem, a koja su dogovorena na razini sektorskih sporazuma ili na drugim mjestima.
-

DOGOVOR O TUMAČENJU ČLANKA II:1.(b) OPĆEG SPORAZUMA O CARINAMA I TRGOVINI 1994.

ČLANICE SU SPORAZUMNE:

1. S ciljem osiguranja transparentnosti zakonskih prava i obveza koje proizlaze iz članka II. stavka 1. točke (b), u Obvezujućem rasporedu koncesija, priložen GATT-u 1994., unosi vrsta i razina svih „ostalih carina ili pristojbi” koje se naplaćuju na obvezne tarifne stavke, onako kako su navedene u odnosnoj odredbi, a uz tarifnu stavku na koju se odnose. Podrazumijeva se da takvo unošenje ne mijenja pravnu prirodu „ostalih carina ili pristojbi”.
2. Dan 15. travnja 1994. predstavlja datum od kojeg postoji obveza glede „ostalih carina ili pristojbi” u svrhe navedene u članku II. Stoga se „ostale carine ili pristojbe” unose u Obvezujuće rasporede na onim razinama koje se primjenjuju tog datuma. Kod svakih sljedećih pregovora o postojećim koncesijama ili o novim koncesijama, smatra se da je datum primjene za određenu tarifnu stavku datum uključivanja nove koncesije u odgovarajući Obvezujućem rasporedu. Međutim, u stupcu broj 6. Obvezujućeg rasporeda, na slobodnim listovima i dalje se bilježi datum uvođenja onog instrumenta kojim je određena koncesija u vezi s pojedinom tarifnom stavkom prvi puta unesenom u GATT 1947. ili GATT 1994.
3. „Ostale carine ili pristojbe” bilježe se s obzirom na sve carinske obveze.
4. U slučaju kad je tarifna stavku prethodno bila predmet koncesije, razina „ostalih carina ili pristojbi” unesenih u odgovarajući Obvezujućem rasporedu ne smije biti viša od razine postignute pri prvom uvrštenju koncesije u isti Obvezujućem rasporedu. Svaka članica ima pravo osporavanja bilo koje od „ostalih carina ili pristojbi” na temelju toga što „ostale carine ili pristojbe” nisu postojale u vrijeme stvaranja izvornih obveza vezano za te tarifne stavke, kao i radi konzistentnosti unesene razine bilo koje od „ostalih carina ili pristojbi” s ranijom razinom obveze, i to u roku od tri godine od dana stupanja na snagu Sporazuma o WTO-u ili u roku od tri godine nakon polaganja glavnom direktoru WTO-a instrumenta kojim se Obvezujućem rasporedu o kojem je riječ uvrštava u GATT 1994., ako je taj datum kasniji.
5. Unošenje „ostalih carina ili pristojbi” u Obvezujuće rasporede ne dovodi u pitanje njihovu konzistentnost s pravima i obvezama prema GATT-u 1994. osim onih obuhvaćenih stavkom 4. Sve članice pridržavaju pravo osporavanja konzistentnosti bilo koje od „ostalih carina ili pristojbi” s takvim obvezama u svako doba.
6. Za potrebe ovog Dogovora primjenjuju se odredbe članaka XXII. i XXIII. GATT-a 1994. prema razradi i primjeni koje su izložene u Dogovoru o rješavanju sporova.
7. „Ostale carine ili pristojbe” koje nisu uključene u Obvezujućem rasporedu u vrijeme polaganja instrumenta kojim se Obvezujućem rasporedu uvrštava u GATT 1994., glavnom tajniku stranaka GATT-a 1947., do stupanja na snagu Sporazuma o WTO-u, odnosno nakon toga glavnom tajniku WTO-a, neće kasnije biti pridodane tom Obvezujućem rasporedu kao što niti jedna od „ostalih carina ili pristojbi” unesenih na razini ispod one koja prevladava na datum primjene, neće biti povećavane do te razine osim ako takva povećanja ili promjene budu učinjeni u roku od šest mjeseci od dana polaganja instrumenta.
8. Odluka iz stavka 2. u vezi s datumom primjene svake koncesije u svrhe određene stavkom 1. točkom (b) članka II. GATT-a 1994. čini nevažećom odluku u vezi s datumom primjene koja je donesena 26. ožujka 1980. (BISD 27S/24).

DOGOVOR O TUMAČENJU ČLANKA XVII. OPĆEG SPORAZUMA O CARINAMA I TRGOVINI 1994.

ČLANICE,

Uzevši na znanje da članak XVII. navodi obveze članica u vezi s aktivnostima državnih trgovinskih poduzeća, koje su spomenute u članku XVII. stavku 1., koje trebaju biti u skladu s općim načelima koja nalažu nediskriminacijsko postupanje propisano GATT-om 1994., a odnose se na državne mjere od utjecaja na uvoz ili izvoz privatnih trgovaca;

Uzevši također na znanje da su članice podložne svojim obvezama navedenim u GATT-u 1994., u vezi s onim državnim mjerama koje utječu na državna trgovinska poduzeća;

Shvaćajući da ovaj Dogovor nije u suprotnosti s osnovnim disciplinama iz članka XVII.;

SPORAZUMNE SU:

1. Radi osiguranja transparentnosti aktivnosti državnih trgovinskih poduzeća, članice notificiraju Vijeću za trgovinu robom o takvim poduzećima, kako bi ih radno tijelo osnovano prema stavku 5. moglo nadzirati u skladu sa sljedećom radnom definicijom:

„Vladina i nevladina poduzeća, uključujući i prodajne odjele, kojima su dodijeljena isključiva ili posebna prava ili povlastice, uključujući zakonske ili ustavne ovlasti, u čijem izvršavanju, svojim nabavama i prodajama utječu na razinu ili smjer uvoza i izvoza”.

Navedeni zahtjev za notificiranjem ne odnosi se na uvoz proizvoda namijenjenih trenutnoj ili krajnjoj potrošnji države ili jednog od gore navedenih poduzeća, i koji nisu namijenjeni preprodaji ili korištenju za proizvodnju robe za prodaju..

2. Svaka članica provodi ispitivanje svoju politiku podnošenja notifikacija o državnim trgovinskim poduzećima Vijeću za trgovinu robom, imajući na umu odredbe ovog Dogovora. Svaka članica mora kod obavljanja nadzora voditi računa o potrebi osiguranja najveće moguće transparentnosti u podnošenju notifikacija, što treba omogućiti jasnu ocjenu načina poslovanja notificiranih trgovinskih poduzeća, kao i učinka njihovog poslovanja na međunarodnu trgovinu.
3. Notifikacije se obavljaju prema upitniku o državnoj trgovini prihvaćenom 24. svibnja 1960. (BISD 9S/184-185), uz pretpostavku da članice obavješćuju trgovinska poduzeća iz stavka 1. s obzirom na to je li uopće bilo izvoza ili uvoza.
4. U slučaju da jedna članica ima razloga vjerovati da druga članica nije na zadovoljavajući način ispunila svoju obvezu notificiranja, prva članica može to pitanje raspraviti s drugom članicom. Ako se pitanje ne riješi na zadovoljavajući način, druga članica ima pravo podnijeti svoju notifikaciju Vijeću za trgovinu robom, radi rasprave u radnoj skupini osnovanoj u skladu sa stavkom 5. uz istodobno obavješćivanje članice o kojoj se radi.
5. Osniva se radno tijelo koje u ime Vijeća za trgovinu robom pregledava notifikacije i notifikacije druge članice. Vijeće za trgovinu robom u skladu s rezultatima pregleda i ne dovodeći u pitanje članak XVII. stavak 4. točku (c) može dati preporuke u vezi s ispravnošću notifikacije i potrebom za dodatnim podacima. Radno tijelo uz to u svijetlu primljenih notifikacija ispituje ispravnost gore spomenutog upitnika o državnoj trgovini i obuhvat državnih trgovinskih poduzeća notificiranih prema stavku 1. Nadalje, isto tijelo priprema i primjerak popisa koji pokazuje vrste odnosa između država i poduzeća, a koje mogu biti od značaja prema članku XVII. Od Tajništva se očekuje da za radno tijelo izradi pripremni dokument s općim načelima poslovanja državnih trgovinskih poduzeća i njihov udio u međunarodnoj trgovini. Članstvo u radnom tijelu otvoreno je svim članicama koje pokažu želju da se u njega uključe. Tijelo se prvi puta sastaje u roku godine dana od dana stupanja na snagu Sporazuma o WTO-u, a nakon toga najmanje jedanput godišnje. Tijelo podnosi godišnji izvještaj Vijeću za trgovinu robom ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Aktivnosti radnog tijela koordinirat će se s aktivnostima radnih skupina kako je predviđeno u odjeljku III. Ministarske odluke o postupku notifikacije usvojene 15. travnja 1994.

DOGOVOR O ODREDBAMA O BILANCI PLAĆANJA U OPĆEM SPORAZUMU O CARINAMA I TRGOVINI 1994.

ČLANICE,

Uzimajući na znanje da odredbe članaka XII. i XVIII.B GATT-a 1994. i Deklaracije o trgovinskim mjerama poduzetim radi bilance plaćanja, koja je prihvaćena 28. studenoga 1979. (BISD 26S/205-209 i spomenuta u Dogovoru pod imenom „Deklaracija iz 1979.”) te radi pojašnjenja tih istih odredbi (1);

SPORAZUMNE SU:

Primjena mjera

1. Članice potvrđuju svoju obvezu da javno i što je prije moguće objave vremenski raspored ukidanja mjera ograničavanja uvoza poduzetih radi bilance plaćanja. Podrazumijeva se da postoji mogućnost promjene takvog vremenskog rasporeda ovisno o promjenama u bilanci plaćanja. U slučaju da članica javno ne obznaní vremenski raspored, od članice se očekuje da za to podastre razloge.
2. Članice potvrđuju svoju obvezu davanja prednosti onim mjerama koje najmanje remete trgovinu. Smatra se da takve mjere (spomenute u ovom Dogovoru kao „mjere bazirane na cijenama”) uključuju uvozne pristojbe, uvozne depozite ili ostale trgovinske mjere istovrsnog učinka na cijenu uvezene robe. Podrazumijeva se da je članici, neovisno o odredbama članka II., dopušteno poduzeti mjere vezane za stanje bilance plaćanja koje nadmašuju carine upisane u Obvezujućí raspored članice. Nadalje, od članice se očekuje da jasno i izričito naznači iznos za koji mjera bazirana na cijena premašuje obvezujuću carinu i da to učini u okviru postupka notificiranja prema ovom Dogovoru.
3. Članice nastoje izbjegavati uvođenje novih količinskih ograničenja radi bilance plaćanja osim ako zbog kritične situacije u bilanci plaćanja same mjere temeljene na cijenama nisu dovoljne da bi zaustavile naglo pogoršanje salda vanjskih plaćanja. Kad članica primjenjuje količinska ograničenja, dužna je dostaviti odgovarajuće obrazloženje zašto mjere temeljene na cijeni nisu odgovarajući instrument za rješavanje stanja u bilanci plaćanja. Članica koja nastavi primjenjivati količinska ograničenja kroz niz konzultacija pokazuje stupanj postignutog napretka na način da znatno smanji učestalost i ograničavajući učinak takvih mjera. Podrazumijeva se da se na jedan proizvod ne može primijeniti više od jedne vrste mjera ograničavanja uvoza uvedenih radi bilance plaćanja.
4. Članice potvrđuju da se mjere ograničavanja uvoza uvedene radi bilance plaćanja mogu jedino primjenjivati radi kontrole opće razine uvoza i ne smiju nadmašiti razinu koju zahtijeva situacija oko bilance plaćanja. Radi izbjegavanja usputnog zaštitnog učinka, članica provodi ograničenja na transparentan način. Nadležna tijela članice uvoznika pružaju odgovarajuće obrazloženje u vezi kriterija koji se koriste kod izbora proizvoda na koje se primjenjuju ograničenja. Članice mogu u slučaju nekih osnovnih proizvoda, a prema odredbama članka XII. stavka 3. i članka XVIII. stavka 10., isključiti ili ograničiti primjenu općih pristojbi ili drugih mjera uvedenih radi bilance plaćanja. Smatra se da pojam „osnovni proizvod” znači proizvod koji zadovoljava osnovne potrošačke potrebe ili doprinosi naporima članice usmjerenima na poboljšanje stanja platne bilance, kao što su kapitalna dobra ili sirovine potrebne u proizvodnji. Članica upravlja količinskim ograničenjima članica putem sustava dozvola koje se izdaju na diskrecijskoj osnovi samo kad je to neizbježno i taj sustav postupno ukida. Za utvrđivanje količina ili vrijednosti dozvoljenih za uvoz potrebno je odrediti odgovarajuće kriterije.

(1) Ništa u ovom Dogovoru nema za cilj mijenjanje prava i obveza članica prema članku XII. ili XVIII.B GATT-a 1994. Na odredbe članaka XXII. i XXIII. GATT-a 1994. kako su razrađene i primijenjene u Dogovoru o rješavanju sporova može se pozvati u odnosu na neka pitanja iz primjene mjera ograničavanja uvoza u svrhu bilance plaćanja.

Postupci kod konzultacija u vezi s bilancom plaćanja

5. Odbor za ograničenja u vezi s bilancom plaćanja (spomenut u ovom Dogovoru kao „Odbor”) provodi konzultacije radi ispitivanja svih mjera ograničavanja uvoza koje su uvedene radi bilance plaćanja. Članstvo u odboru dostupno je svim članicama koje izraze želju da se u njega uključe. Odbor slijedi postupke pri konzultacijama o ograničenjima bilance plaćanja koji su odobreni 28. travnja 1970. (BISD 18S/48-53, u ovom Dogovoru spomenuti kao „potpuni postupak konzultacija”), a na koje se primjenjuju niže navedene odredbe.
6. Članica koja primjenjuje nova ograničenja ili podiže opću razinu postojećih ograničenja značajnim intenziviranjem mjera, započinje konzultacije s Odborom u roku od četiri mjeseca od prihvaćanja takvih mjera. Članica koja prihvaća takve mjere može tražiti da se konzultacije provedu u skladu sa člankom XII. stavkom 4. točkom (a) ili sa člankom XVIII. stavkom 12. točkom (a) prema potrebi. U slučaju da takav zahtjev nije podnesen, predsjedavajući Odbora poziva članicu na konzultacije. Činjenice o kojima se može raspravljati tijekom konzultacija obuhvaćaju, između ostalog, uvođenje novih vrsta mjera ograničavanja vezanih za bilancu plaćanja ili povećanje razine ili broja proizvoda obuhvaćenih ograničenjima.
7. Sva ograničenja koja se primjenjuju radi bilance plaćanja podliježu povremenoj reviziji Odbora u skladu sa člankom XII. stavkom 4. točkom (b) ili člankom XVIII. stavkom 12. točkom (b), pod uvjetom da postoji mogućnost promjene rasporeda konzultacija u dogovoru s članicom koju se konzultira ili prema posebnom postupku revizije koji može preporučiti Glavno vijeće.
8. Konzultacije je moguće provoditi po pojednostavljenom postupku odobrenom 19. prosinca 1972. (BISD 20S/47-49, u ovom Dogovoru nazvani „pojednostavljeni postupci konzultacija”) u slučaju kad se radi o najmanje razvijenim zemljama članicama ili u slučaju zemlje članice u razvoju, u kojima su u toku naponi oko liberalizacije u skladu s rasporedom predstavljenim odboru tokom ranijih konzultacija. Pojednostavljeni postupci konzultacija mogu se primijeniti i u slučaju kad se godina revizije trgovinske politike zemlje članice u razvoju poklapa s kalendarskom godinom određenom za konzultacije. U takvim se slučajevima odluka o potrebi provođenja potpunog postupka konzultacija donosi na osnovu čimbenika nabrojanih u stavku 8. Deklaracije iz 1979. Nije dopušteno provesti više od dva uzastopna pojednostavljena postupka konzultacija, s izuzetkom najmanje razvijenih zemalja članica.

Notifikacija i dokumentacija

9. Članica Glavnom vijeću notificira sve promjene koje namjerava uvesti u primjeni mjera ograničavanja uvoza radi bilance plaćanja, kao i o svim izmjenama u vremenskom rasporedu ukidanja takvih mjera kao što je navedeno u stavku 1. Značajne promjene treba notificirati Glavnom vijeću u roku od ili najkasnije 30 dana nakon njihove objave. Svaka članica jedanput godišnje dostavlja Tajništvu konsolidiranu notifikaciju za članice, uključujući sve izmjene zakona, propisa, izjava o politici ili javnih obavijesti. Notifikacije sadrže potpune informacije, ako je moguće do razine tarifne stavke, o vrsti primijenjenih mjera, o kriterijima korištenim kod primjene, o proizvodima na koje se odnose i o tijekovima roba, na koje mjere imaju učinka.
10. Odbor može, na zahtjev bilo koje članice, izvršiti reviziju notifikacija, s tim da se revizija ograniči na razjašnjavanje posebnih pitanja koja su se pojavila kod notifikacija ili na ispitivanje jesu li potrebne konzultacije prema članku XII. stavci 4. točki (a), ili prema članku XVIII. stavku 12. točki (a). Članice koje imaju razloga vjerovati da je druga članica primijenila mjeru ograničavanja uvoza radi bilance plaćanja ima pravo iznijeti predmet pred Odbor. Predsjednik Odbora traži informacije o poduzetoj mjeri te ih stavlja na raspolaganje svim članicama. Ne dovodeći u pitanje pravo bilo koje članice Odbora da zatraži odgovarajuće razjašnjenje tijekom konzultacija, pitanja je moguće dostaviti unaprijed kako bi ga mogla razmotriti članica u konzultacijama.
11. Članica u konzultacijama priprema Osnovni dokument za konzultacije koji bi uz ostale bitne informacije trebao sadržavati i sljedeće: (a) pregled stanja i budućih izgleda vezano uz bilancu plaćanja, uključujući i razmatranje vanjskih i unutarnjih činjenica od utjecaja na situaciju s bilancom plaćanja te mjere domaće politike koje imaju za cilj ponovno uspostavljanje ravnoteže na zdravim i trajnim osnovama; (b) potpun opis ograničenja uvedenih radi bilance plaćanja, njihovu pravnu osnovu, kao i korake poduzete radi smanjenja popratnih zaštitnih učinaka; (c) mjere poduzete od posljednjih konzultacija s ciljem liberalizacije ograničenja uvoza, a u skladu sa zaključcima Odbora; (d) plan ukidanja i postupnog ukidanja preostalih ograničenja. Moguće je po potrebi koristiti informacije iz ostalih notifikacija ili izvješća za WTO. U slučaju primjene pojednostavljenog postupka konzultacija, članica u konzultacijama podnosi pisanu izjavu koja sadržava osnovne informacije o elementima obuhvaćenim Osnovnim dokumentom.

12. Radi olakšavanja konzultacija u odboru, Tajništvo priprema dokument o činjenicama i raznim vidovima plana konzultacija. U slučaju zemlje članice u razvoju, dokument Tajništva sadržava i osnovne podatke o općem stanju i analizu utjecaja vanjskog trgovinskog okruženja na situaciju u bilanci plaćanja i budućim izgledima članice u konzultacijama. Tajništvo, na zahtjev zemlje članice u razvoju, pruža usluge tehničke pomoći pri pripremanju dokumentacije potrebne kod konzultacija.

Zaključci konzultacija o bilanci plaćanja

13. Odbor izvještava Glavno vijeće o konzultacijama. Po završetku potpunih postupaka konzultacija, izvješće bi trebalo pokazati zaključke Odbora o raznim elementima plana konzultacija, kao i činjenice i razloge na kojima se zaključci zasnivaju. Odbor u svoje izvješće nastoji uključiti i prijedloge preporuka kojima je cilj promicati primjenu članaka XII. i XVIII:B, Deklaracije iz 1979. i njenog tumačenja. U slučaju kad je predviđen i vremenski raspored ukidanja mjera ograničavanja uvoza koje su uvedene u svrhe bilance plaćanja, Glavno vijeće može preporučiti da se za članicu koja poštuje takav raspored smatra da udovoljava svojim obvezama iz GATT-a 1994. U svakom slučaju, ako postoje posebne preporuke Glavnog vijeća, obveze i prava članica ocjenjuju se u svjetlu tih preporuka. U slučaju kad ne postoje posebni prijedlozi preporuka Glavnog vijeća, zaključci bi Odbora trebali održavati svu različitost pogleda izraženih u Odboru. Po završetku pojednostavljenih postupaka konzultacija, izvješće sadržava sažetak najvažnijih pitanja raspravljenih u Odboru, kao i odluku o potrebi provođenja potpunih postupaka konzultacija.

DOGOVOR O TUMAČENJU ČLANKA XXIV. OPĆEG SPORAZUMA O CARINAMA I TRGOVINI 1994.

ČLANICE,

Uzevši u obzir odredbe članka XXIV. GATT-a 1994;

Prepoznajući da je od osnivanja GATT-a 1947. znatno porastao broj i značaj carinskih unija i područja slobodne trgovine i da ona danas obuhvaćaju znatan dio svjetske trgovine;

Prepoznajući doprinos širenju svjetske trgovine do kojega može doći većom integracijom između gospodarstava stranaka takvih ugovora;

Prepoznajući također da je doprinos svjetskoj trgovini veći ako se uklanjanje pristojbi i drugih ograničavajućih trgovinskih propisa između samostalnih područja proširi na sve oblike razmjene, odnosno manji ako bilo koji sektor trgovine ostane isključen;

Potvrđujući da je svrha takvih sporazuma olakšavanje trgovine između samostalnih područja, a ne podizanje prepreka trgovini između drugih članica i tih područja; i da bi kod njihovih stvaranja ili proširivanja stranke trebale izbjegavati pojavu učinaka koji negativno djeluju na trgovinu s drugim članicama;

Uvjereni također da je potrebno povećati učinkovitost uloge Vijeća za trgovinu robom i to pregledom sporazuma notificiranih prema članku XXIV. i to na način da se pojasne kriteriji i postupci ocjene novih ili proširenih sporazuma i poboljša transparentnost svih sporazuma prema članku XXIV.;

Prepoznajući potrebu za jednoznačnim tumačenjem obveza članica prema članku XXIV. stavku 12.;

SPORAZUMNE SU:

1. Carinske unije, područja slobodne trgovine i privremeni sporazumi koji vode stvaranju carinskih unija ili područja slobodne trgovine, dosljedno članku XXIV., moraju udovoljavati, između ostalog, i odredbama stavaka 5., 6., 7. i 8. navedenog članka.

Članak XXIV. stavak 5.

2. Ocjena prema članku XXIV. stavku 5. točki (a) općeg učinka carina i ostalih trgovinskih propisa koji se primjenjuju prije i nakon stvaranja carinske unije u vezi carina i ostalih pristojbi temelji se na općoj procjeni ponderiranih prosječnih carinskih stopa i naplaćenih carina. Ocjenjivanje se temelji na statističkim podacima o uvozu u prethodnom reprezentativnom razdoblju koje je carinska unija dužna dostaviti i to na razini tarifnih stavki prema količini i prema vrijednosti, prikazanim po članici WTO-a zemlji podrijetla. Tajništvo izračunava ponderirane prosječne carinske stope i carine naplaćene u skladu s metodologijom koja se koristila u ocjeni carinske ponude tijekom Urugvajске runde multilateralnih trgovinskih pregovora. U tu svrhu carine ili pristojbe koje treba uzeti u obzir jesu primijenjene carinske stope. Prepoznaje se da se u svrhu opće ocjene učinka ostalih trgovinskih propisa za koje je teško doći do količina i zbirnih podataka, može biti potrebno ispitivanje pojedinačnih mjera, propisa, obuhvaćenih proizvoda i trgovinskih tokova.
3. „Razuman vremenski rok” iz članka XXIV. stavka 5. točke (c) bi trebao samo iznimno biti dulji od 10 godina. U slučajevima kad članice koje su pristupile jednom od privremenih sporazuma smatraju da razdoblje od 10 godina nije dovoljno, iste članice daju Vijeću za trgovinu robom detaljno objašnjenje o potrebi za duljim razdobljem.

Članak XXIV. stavak 6.

4. Članak XXIV. stavak 6. utvrđuje postupak koji treba slijediti u slučaju kad članica koja pristupa stvaranju carinske unije predlaže povećanje obvezujuće carinske stope. Zbog toga članice potvrđuju da postupak utvrđen u članku XXVIII., a prema objašnjenju danom u smjernicama prihvaćenima 10. studenoga 1980. (BISD 27S/26-28) i u Tumačenju članka XXVIII. GATT-a 1994., treba započeti prije nego se izmijene ili ukinu carinske koncesije kao posljedica stvaranja carinske unije odnosno privremenog sporazuma koji treba dovesti do stvaranja carinske unije.
5. Ovi će pregovori započeti u dobroj vjeri, a s ciljem postizanja zadovoljavajućeg kompenzacijskog usklađenja za sve stranke. U tim se pregovorima, a prema zahtjevima iz članka XXIV. stavka 6., vodi računa o sniženju carina na razini iste tarifne stavke prema kojoj su to već učinili ostali dijelovi carinske unije po njenom nastanku. U slučaju da spomenuta sniženja nisu dovoljna za osiguranje potrebne kompenzacijske usklađenosti, carinska će unija ponuditi kompenzaciju koja može biti u obliku sniženja carina prema drugim tarifnim stavkama. Ponudu razmatraju članice koje imaju pravo pregovaranja o obvezama koje se mijenjaju ili ukidaju. Ako se ponudeno kompenzacijsko usklađenje i dalje smatra neprihvatljivim, pregovore treba nastaviti. U slučaju da, usprkos uložnim naporima nije moguće u razumnom roku postići sporazum u pregovorima o kompenzacijskim usklađenjima prema članku XXVIII., a prema objašnjenju danom u Tumačenju članka XXVIII. GATT-a 1994., carinska unija usprkos tome može izmijeniti ili povući postojeće koncesije, a članice koje su time pogođene mogu povući koncesije istog volumena u skladu s člankom XXVIII.
6. GATT 1994. ne nameće članicama obvezu osiguravanja kompenzacijskog usklađenja onim njihovim sastavnim dijelovima kad imaju koristi od sniženja carina, a koje su posljedica stvaranja carinske unije, odnosno privremenog sporazuma koji dovodi do stvaranja carinske unije.

Revizija carinskih unija i područja slobodne trgovine

7. Radno tijelo ispituje sve notifikacije prema članku XXIV. stavku 7. točki (a) i to u svjetlu odgovarajućih odredaba GATT-a 1994. i stavka 1. ovog Tumačenja. Radno tijelo podnosi izvješće Vijeću za trgovinu robom o rezultatima revizije. Vijeće za trgovinu robom može odlučiti o davanju preporuka članicama, ako to smatra prikladnim.
8. U vezi s privremenim sporazumom, radno tijelo može u svom izvještaju iznijeti odgovarajuće preporuke o vremenskom rasporedu i mjerama potrebnim za potpuno ostvarenje carinske unije ili područja slobodne trgovine. Moguće je, u slučaju potrebe, tražiti nastavak revizije sporazuma.
9. Članice koje su pristupile privremenom sporazumu notificiraju Vijeću za trgovinu robom značajne promjene plana i rasporeda, koji su dio sporazuma, a Vijeće na zahtjev ispituje promjene.
10. U slučaju da privremeni sporazum, o koji je notificiran u skladu s člankom XXIV. stavkom 7. točkom (a) ne sadržava plan ni raspored, što je u suprotnosti sa člankom XXIV. stavkom 5. točkom (c), radno tijelo u svom izvješću preporučuje takav plan i raspored. Stranke ne smiju dopustiti nastavak primjene ni stupanje na snagu sporazuma ako ga nisu spremne izmijeniti u skladu s tim preporukama. Donose se odredbe o budućoj reviziji provedbe preporuka.
11. Carinske unije i sastavni dijelovi područja slobodne trgovine periodički podnose izvješća Vijeću za trgovinu robom, kako su to predvidjele Ugovorne stranke GATT-a 1947. u uputama Vijeću GATT-a 1947. u vezi s izvješćima o regionalnim sporazumima (BISD 18S/38) o djelovanju njihovog relevantnog sporazuma. Stranke bi trebale pravovremeno izvještavati o svim značajnijim promjenama i/ili kretanjima unutar sporazuma.

Rješavanje sporova

12. Moguće je pozvati se na odredbe članaka XXII. i XXIII. GATT-a 1994. odnosno na njihovu razradu i primjenu u Dogovoru o rješavanju sporova u vezi sa svim pitanjima oko primjene odredbi članka XXIV., koje se odnose na carinske unije, područja slobodne trgovine ili privremene sporazume kojima je cilj stvaranje carinske unije ili područja slobodne trgovine.

Članak XXIV. stavak 12.

13. Svaka je članica prema GATT-u 1994. u potpunosti odgovorna za poštovanje svih odredbi GATT-a 1994., i poduzima sve razumne raspoložive mjere kako bi osigurala isto takvo poštovanje od strane regionalnih i lokalnih vlada i vlasti unutar svog državnog područja.

14. Moguće je pozvati se na odredbe članaka XXII. ili XXIII. GATT-a 1994. kako su razrađeni i primijenjeni u Dogovoru o rješavanju sporova, kad se radi o mjerama od utjecaja na poštovanje samog sporazuma od strane regionalnih ili lokalnih vlada ili vlasti unutar državnog područja pojedine članice. Kad tijelo za rješavanje sporova ustanovi da se ne poštuje odredba GATT-a 1994., odgovorna članica poduzima mjere koje smatra razumnima i dostupnima radi osiguranja poštovanja sporazuma. U slučajevima kad nije moguće osigurati poštovanje, primjenjuju se odredbe o kompenzacijama i suspenziji koncesija ili drugih obveza.
 15. Svaka se članica obvezuje s razumijevanjem razmotriti i pružiti priliku za konzultacije u vezi sa svakim prikazom mjera koje je poduzela druga članica, a koje utječu na poštovanje odredbi GATT-a 1994. na teritoriju prve članice.
-

DOGOVOR U VEZI S IZUZEĆIMA OD OBVEZA IZ OPĆEG SPORAZUMA O CARI-NAMA I TRGOVINI 1994.

ČLANICE SU SPORAZUMNE:

1. Zahtjev za izuzeće ili produženje postojećeg izuzeća opisuje mjere koje članica predlaže poduzeti, pojedine ciljeve politike koju članica namjerava slijediti, kao i razloge zbog kojih članica ne može ostvariti ciljeve svoje politike pomoću mjera koje su u skladu s njegovim obvezama prema GATT-u 1994.
 2. Svako izuzeće na snazi na dan stupanja na snagu Sporazuma o WTO-u prestaje, osim u slučaju produženja u skladu s postupcima koji su navedeni ranije, odnosno u članku IX. Sporazuma o WTO-u, i to na dan njegovog isteka ili dvije godine nakon dana stupanja na snagu Sporazuma o WTO-u, ovisno o tome što nastupi ranije.
 3. U slučaju da neka članica smatra da je korist koju je imala od GATT-a 1994. poništena ili ugrožena zbog toga što je:
 - (a) članica kojoj je odobreno izuzeće propustila poštovati uvjete pod kojima je izuzeće odobreno, ili je
 - (b) primjena mjere konzistentna s uvjetima izuzeća;ta se članica može pozvati na primjenu odredaba iz članka XXIII. GATT-a 1994. na način koji je razrađen i primijenjen u Dogovoru o rješavanju sporova.
-

DOGOVOR O TUMAČENJU ČLANKA XXVIII. OPĆEG SPORAZUMA O CARINAMA I TRGOVINI 1994.

ČLANICE SU SPORAZUMNE:

1. Radi izmjene ili povlačenja koncesije smatra se da članica koja ima najveći omjer izvoza pod utjecajem koncesije (to jest izvoza proizvoda na tržište članice koja mijenja ili povlači koncesiju) u odnosu na njezin ukupni izvoz ima i najveći interes u snabdijevanju, ako već nema početno pravo pregovaranja ili da je najviše zainteresirana za opskrbu prema odredbama članka XXVIII. stavka 1. Međutim, dogovoreno je da Vijeće za trgovinu robom neće taj stavak ponovno razmatrati tijekom razdoblja od pet godina od dana stupanja na snagu Sporazuma o WTO-u kako bi ocijenila može li taj kriterij osigurati preraspodjelu prava pregovaranja u korist članica koje su mali ili srednji izvoznici. Ako to ne bude slučaj, razmotrit će se mogućnosti unapređenja uvjeta, uključujući i, ako to dostupni podatci omogućuju, prihvaćanje kriterija temeljenih na omjeru izvoza pod utjecajem koncesije u odnosu na izvoz promatranog proizvoda na sva tržišta.
2. Kad članica smatra da ima najveći interes u snabdijevanju prema stavku 1., ona bi trebala svoj zahtjev podnijeti u pisanom obliku, uz potrebne dokaze, onoj članici koja namjerava izmijeniti ili povući koncesiju, uz istodobno obavještanje Tajništva. U ovim se slučajevima primjenjuje stavak 4. iz „Postupka pregovaranja prema članku XXVIII.“, koji je prihvaćen 10. studenoga 1980. (BISD 27S/26-28).
3. Kod određivanja članica koje imaju najveći interes za opskrbu (prema odredbama stavka 1. gore ili stavka 1. članka XXVIII.), odnosno koji imaju znatan interes, uzima se u razmatranje samo trgovina tim proizvodom na osnovi MFN-a. Međutim, trgovina tim proizvodom koja se odvijala prema preferencijama koje ne proistječu iz ugovora, također se uzima u obzir ako je prestala uživati korist od preferencijalnog tretmana, i ako se može smatrati trgovinom MFN-a tijekom pregovora o izmjeni ili povlačenju koncesije, odnosno da će takva postati do zaključenja tih istih pregovora.
4. U slučaju kad se carinska koncesija mijenja ili povlači s novog proizvoda (to jest proizvoda bez dostupnih trogodišnjih statističkih podataka o trgovini), smatra se da članica koja ima pravo početnih pregovora o tarifnoj stavci sadašnje ili prijašnje klasifikacije proizvoda ima i pravo početnih pregovora o toj koncesiji. U postupku određivanja najvećeg interesa u snabdijevanju, odnosno znatnog interesa, te računanja kompenzacije, uzima se u obzir između ostalog i proizvodni kapacitet i investicije u proizvod pod utjecajem koncesije kod članice izvoznika, kao i procjene rasta izvoza, te predviđanja potražnje za proizvodom kod članice uvoznika. Za potrebe ovog stavka „novi proizvod“ podrazumijeva i uključivanje tarifne stavke koja je nastala promjenom postojeće tarifne stavke.
5. U slučaju kad članica smatra da ima najveći interes u opskrbi, odnosno znatan interes prema stavku 4., članica treba svoj zahtjev podnijeti u pisanom obliku uz potrebne dokaze i to članici koja namjerava izmijeniti ili povući koncesiju, uz istovremenu notifikaciju Tajništvu. U ovim se slučajevima primjenjuje stavak 4. gore spomenutih „Postupaka pregovaranja prema članku XXVIII“.
6. U slučaju kad se neograničena carinska koncesija zamjenjuje carinskom kvotom, određen iznos kompenzacije treba biti veći od ukupnog iznosa trgovine na koji stvarno utječe izmjena koncesije. Osnova za izračunavanje kompenzacije trebao bi biti iznos za koji predviđanja budućeg razvoja trgovine nadmašuju razinu kvote. Podrazumijeva se da se računanje predviđanja budućeg razvoja trgovine temelji na većem od sljedeća dva pokazatelja:
 - (a) prosječnoj godišnjoj trgovini tijekom najnovijeg reprezentativnog trogodišnjeg razdoblja, uvećanoj za prosječnu godišnju stopu rasta uvoza u tom istom razdoblju ili za 10 %, ovisno o tome što je veće; ili
 - (b) trgovini u prethodnoj godini uvećanoj za 10 %.Obveza članice vezano uz kompenzaciju ni u kom slučaju ne premašuje iznos o kojem bi se radilo kod potpunog ukidanja koncesije.
7. Svaka članica koja ima najveći interes u snabdijevanju, prema odredbama stavka 1. gore ili stavka 1. članka XXVIII., stječe, vezano uz koncesiju koja se mijenja ili povlači, pravo započinjanja pregovora kod kompenzacijskih koncesija, osim ako članice kojih se to tiče nisu dogovorile neku drugu vrstu kompenzacije.

MARAKEŠKI PROTOKOL**uz****Opći sporazum o carinama i trgovini 1994.**

ČLANICE,

Završivši pregovore u okviru GATT-a 1947., a na temelju Ministarske deklaracije o Urugvajskoj rundi,

SPORAZUMNE SU:

1. Obvezujući raspored, koji je priložen ovom Protokolu, a odnosi se na pojedinu zemlju članicu, postaje Obvezujući raspored GATT-a 1994. u odnosu na tu članicu i to na dan kad WTO Sporazum stupa na snagu za tu članicu. Obvezujući rasporedi koji se podnesu u skladu s Ministarskom odlukom o mjerama u korist nerazvijenih zemalja, smatraju se prilogima ovom Protokolu.
2. Sniženje carina prihvaćeno od strane svih članica provodi se u pet jednakih stopa sniženja, osim ako u Obvezujućem rasporedu članice nije drukčije određeno. Prvo takvo sniženje stupa na snagu na dan stupanja na snagu Sporazuma o WTO-u, a svako sljedeće sniženje stupa na snagu 1. siječnja svake od sljedećih godina, s tim da zadnja stopa stupa na snagu najkasnije četiri godine nakon dana stupanja na snagu Sporazuma o WTO-u, osim ako Obvezujući raspored te članice ne određuje drukčije. Ako u Obvezujućem rasporedu članice koja pristupa Sporazumu nakon njegovog stupanja na snagu nije drukčije određeno, članica na dan kad Sporazum stupa u odnosu na nju na snagu, proglašava važećim sva već postojeća sniženja stopa kao i sniženja koja bi članica bila prema prethodnoj rečenici dužna učiniti važećima na dan 1. siječnja sljedeće godine, a uz to proglašava važećim i sva preostala sniženja stopa prema Obvezujućem rasporedu određenom u prethodnoj rečenici. Snižena bi stopa u svakom stupnju sniženja trebala biti zaokružena na jednu decimalu. Što se tiče poljoprivrednih proizvoda, a prema definiciji iz članka 2. Sporazuma o poljoprivredi, redosljed snižavanja provodi se kako je određeno u odgovarajućim dijelovima Obvezujućeg rasporeda.
3. Članicama je dozvoljeno zatražiti multilateralno ispitivanje primjene koncesija i obveza sadržanih u Obvezujućim rasporedima priloženima ovom Protokolu. Ispitivanje se provodi ne dovodeći u pitanje prava i obveze članica koje proizlaze iz Sporazuma u Prilogu 1. A Sporazuma o WTO-u.
4. Nakon što Obvezujući raspored u vezi s pojedinom članicom koji je priložen ovom Protokolu postane Obvezujući raspored GATT-a 1994. slijedom odredbi stavka 1., ista članica je slobodna u cijelosti ili djelomično suspendirati ili povući koncesiju iz Obvezujućeg rasporeda vezano za svaki proizvod čiji je najveći dobavljač bilo koji drugi sudionik Urugvajske runde, a čiji Obvezujući raspored još nije postao Obvezujući raspored GATT-a 1994. Takav je postupak, međutim, moguće provesti samo nakon što je Vijeću za trgovinu robom dostavljena pisana obavijest o suspenziji ili povlačenju koncesije i to nakon što su održane konzultacije koje je zatražila bilo koja od članica čiji je Obvezujući raspored postao Obvezujući raspored GATT-a 1994., a koji ima znatan interes za taj proizvod. Svaka na ovaj način suspendirana ili povučena koncesija se primjenjuje od dana kad Obvezujući raspored članice, koja ima najveći interes za snabdijevanjem, postane Obvezujući raspored GATT-a 1994.
5. (a) Bez obzira na odredbe članka 4. stavka 2. Sporazuma o poljoprivredi, a u vezi s datumom spomenutim u samom Sporazumu u članku II. stavku 1. točkama (b) i (c) GATT-a 1994., smatra se da je datum primjene koncesije za svaki proizvod koji je obuhvaćen Obvezujućim rasporedom koncesija priloženim ovom Protokolu datum ovog Protokola.

(b) U svrhu određivanja datuma u članku II. stavku 6. točki (a) GATT-a 1994., datum primjene Obvezujućeg rasporeda koncesija priloženog ovom Protokolu je datum ovog Protokola.

6. U slučaju izmjene ili povlačenja koncesija u vezi s necarinskim mjerama sadržanima u dijelu III. Obvezujućeg rasporeda, primjenjuju se odredbe članka XXVIII. GATT-a 1994. i „Postupci kod pregovaranja prema članku XXVIII.“, koji su prihvaćeni 10. studenoga 1980. (BISD 27S/26-28), a ne dovodeći u pitanje prava i obveza članica prema GATT-u 1994.
 7. U svakom slučaju kada Obvezujući raspored priložen ovom Protokolu ima za posljedicu tretman bilo kojeg proizvoda koji je manje povoljan od onoga koji je isti proizvod imao prema Obvezujućem rasporedu GATT-a 1947., a prije stupanja na snagu Sporazuma o WTO-u, smatra se da je članica na koju se Obvezujući raspored odnosi poduzela odgovarajuće radnje koje bi bile ionako nužne prema odgovarajućim odredbama članka XXVIII. GATT-a 1947. ili 1994. Odredbe ovog stavka odnose se samo na Egipat, Peru, Južnu Afriku i Urugvaj.
 8. Ovdje priloženi Obvezujući rasporedi smatraju se izvornima na engleskom, francuskom ili španjolskom jeziku, prema tome kako je određeno u svakom Obvezujućem rasporedu.
 9. Datum ovog Protokola je 15. travnja 1994.
-